

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 10.7.2023 г.
COM(2023) 402 final

2023/0237 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика

(текст от значение за ЕИП)

{SEC(2023) 269 final} - {SWD(2023) 240 final} - {SWD(2023) 241 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

От 1953 г. насам, заедно с развитието на Европейския съюз, европейската статистика играе все по-важна роля в подкрепа на дейностите, политиките и законодателните актове на ЕС — от тяхното разработване и прилагане до мониторинга и оценката им.

Действащата правна рамка, с която се урежда европейската статистика, е Регламент (ЕО) № 223/2009, приет от Европейския парламент и Съвета през 2009 г. Той беше преразгледан през 2015 г., за да се засили цялостното управление на Европейската статистическа система (ЕСС), и по-специално нейната професионална независимост. Оттогава насам засиленото управление доказа своята ефективност.

Неотдаващите кризи в областта на финансите, миграцията и във връзка с COVID-19, последвани от руската военна агресия срещу Украйна, обаче засилиха изискванията и очакванията за по-актуална и по-подробна европейска статистика, необходима за информиране на ЕС при вземането на решения и за осигуряване на възможно най-добрата реакция на ЕС при кризи. През последните години ЕС предприе няколко законодателни инициативи за изграждане на всеобхватни механизми за реагиране при кризи чрез предложения, като Механизма за гражданска защита, Европейския орган за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации (HERA), механизма за корекция на пазара или инструмента в подкрепа на единния пазар в извънредни ситуации.

В същото време ЕСС работи в контекст, обусловен от дълбока цифрова трансформация, която доведе до нови информационни нужди, заедно с появата на много цифрови източници на данни. Тези източници вече могат да бъдат използвани и могат да помогнат за генерирането на европейска статистика, която да отговори по-ефективно, по-обстойно и по-навременно на тези нужди. Това от своя страна може да увеличи икономическия растеж, да стимулира иновациите, да подпомогне демократичната отчетност и цялостното благосъстояние на обществото.

В резултат на това очакванията на ползвателите на европейска статистика се промениха, като все повече се увеличава търсенето на по-подробна информация, която да се изготвя по-бързо, с по-голяма честота и да предлага по-задълбочени изводи в подкрепа на основаните на доказателства политики на ЕС. Новите правила за защита на данните съгласно Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД), както и новите параметри за защита на неприкосновеността на личния живот също заеха основно място в тази нова среда. С настоящите методи за изготвяне на европейска статистика, които са ограничени до традиционни източници на данни (например проучвания и административни записи), стана трудно, ако не и невъзможно, да се отговори на тези нарастващи изисквания, дори ако статистическите органи са получили допълнителни ресурси.

Ето защо общата цел на настоящото предложение е правната рамка, която урежда европейската статистика, да бъде пригодена за бъдещето и значително да се подобри способността на ЕСС да реагира на нуждите от данни. ЕСС ще може да изготвя по-подходящи, по-бързо достъпни и по-подробни статистически данни. По този начин ще се подобри ефективността и ще се намалят разходите и тежестта върху държавите членки и респондентите от проучванията. Настоящата инициатива има за цел също така да осигури механизъм и инструменти, с които ЕСС да реагира бързо, колективно и координирано на неотложни нужди от данни по време на кризи.

По-конкретно целта на предложението е да позволи на статистическите органи да използват пълния потенциал на цифровите източници на данни и цифровите технологии, като се даде възможност за повторното им използване за целите на европейската статистика. Предложението ще спомогне за повишаване на ефикасността и ефективността на ЕСС чрез насърчаване на споделянето на данни и засилване на нейната координация; стриктно запазване на статистическата поверителност и защитата на личните данни; актуализиране на задачите на партньорите на ЕСС; очертаване на евентуалните роли за използване на възможностите, предлагани от цифровата трансформация, за по-ефективно от гледна точка на разходите и по-малко обременяващо изготвяне на статистика и уточняване на новите функции, които статистическите органи биха могли да изпълняват в новосъздадените европейски и национални екосистеми за данни при пълно зачитане на принципа на субсидиарност.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Предложението е изцяло в съответствие със съществуващите разпоредби в законодателството на ЕС в областта на статистиката.

- **Съгласуваност с други политики на ЕС**

Настоящото предложение е в съответствие със съществуващите правила относно:

— обработването на лични данни (включително Общия регламент относно защитата на данните — ОРЗД),

— засилените механизми за увеличаване на достъпността на данните (Акта за управление на данните),

— общия подход за предоставяне на данни на органите от публичния сектор в случаи на извънредна необходимост, както е предвидено в обсъжданото в момента предложение за Законодателен акт за данните,

— защитата на неприкосновеността на личния живот и поверителността на комуникациите, както и на всички (лични или нелични) данни, съхранявани в крайните далекосъобщителни устройства и достъпни от тях (това е Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации, която ще бъде заменена от Регламента за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации, който в момента се обсъжда между Европейския парламент и Съвета).

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правното основание на настоящото предложение е член 338, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Като действат в съответствие с обикновената законодателна процедура, Европейският парламент и Съветът приемат мерки за изготвянето на статистика, когато това е необходимо за изпълнението на дейностите на Съюза.

Освен това в член 338, параграф 2 от ДФЕС се определят изискванията към изготвянето на европейски статистически данни, като се посочва, че те трябва да отговарят на стандартите за безпристрастност, надеждност, обективност, научна независимост, рентабилност и поверителност на статистическата информация, без да се създават прекалени разходи за икономическите оператори.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Принципът на субсидиарност се прилага, понеже предложението не е от изключителната компетентност на ЕС. Това означава, че ЕС предприема действия само защото това би било по-ефективно от действията, предприети на национално, регионално или местно равнище.

За да може ЕСС да изготвя по-подходяща, по-актуална и по-подробна европейска статистика, са необходими правни разпоредби на равнището на ЕС, които да предоставят на националните статистически институти (НСИ) и на Комисията (Евростат) нови източници на данни, така че те да могат да изготвят европейската статистика по устойчив начин.

Понастоящем, когато държавите членки разрешават повторно използване на частно държани данни за целите на официалната статистика, условията и гаранциите се различават в отделните държави членки. При хармонизиран подход на равнището на ЕС ще се внесе правна яснота и ще се осигури справедливо третиране на частните държатели на данни, които извършват дейност в няколко държави членки.

За да може ЕСС да реагира при кризи, в цялостната законодателна рамка, която урежда европейската статистика, следва да се въведат конкретни препратки, които ще позволят бърза реакция на равнището на ЕС и ще се гарантира, че реакцията в областта на статистиката е съгласувана във всички държави членки. Предложеният механизъм за реагиране ще подобри ефективността чрез засилена координация в областта на статистиката, като същевременно се зачитат правомощията и отговорностите на националните статистически органи. Освен това той може да се използва в допълнение към съществуващите инструменти на ЕС за реакция при кризи, за да осигуряват актуални и подходящи статистически данни за вземането на основани на доказателства решения в рамките на тези инструменти.

За да се намали тежестта върху предприятията и гражданите и да се повишат ефективността и качеството, процесите в рамките на ЕСС трябва да бъдат оптимизирани. Тези процеси включват договорености за събиране и споделяне на данни, свързани с явления, които се проявяват в повече от една държава членка, като например дейностите на многонационалните дружества.

Ако не се предприемат законодателни действия на равнището на ЕС, възникналите проблеми ще продължат да съществуват и могат постепенно да се задълбочат, като се имат предвид нарастващата цифровизация на обществото и промените в търсенето от страна на ползвателите.

Поради това ЕС може да приеме предложените мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора.

- **Пропорционалност**

Предложението е съобразено с принципа на пропорционалност, както е описано по-долу.

Целта на инициативата е ЕСС да стане пригодна за бъдещето. Инициативата беше оценена като подходяща за целта, тъй като води до общи ползи за обществото, които са значително по-големи от общите разходи, както се вижда от оценката на въздействието. Процедурните гаранции осигуряват, че пропорционалността се прилага на всички етапи от изпълнението на преразгледания Регламент (ЕО) № 223/2009.

Инициативата е пропорционална, тъй като тя е насочена единствено към преодоляване на съществуващите пречки пред изготвянето на по-актуална и по-подробна европейска

статистика. Освен това тя включва и се основава на работата на националните органи и консолидира активното участие на съответните заинтересовани страни в рамките на ЕСС. Предпочитаният вариант на политиката не надхвърля това, което е необходимо за постигане на целите на Договорите.

- **Избор на инструмент**

Като се има предвид фактът, че предметът на предложението вече е обхванат от регламент, който ще бъде изменен с настоящото предложение, най-подходящият инструмент е регламент.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации със заинтересованите страни**

При изготвянето на настоящото предложение бяха проведени консултации със заинтересованите страни под различни форми. В рамките на обществената консултация бяха събрани мненията на заинтересованите страни относно варианти, които да гарантират, че европейската статистика ще бъде пригодна за бъдещето. Бяха получени отзиви от различни групи заинтересовани страни. Подробно изложение на техните мнения може да бъде намерено в приложението към работния документ на службите на Комисията относно оценката на въздействието.

Между 19 юли и 25 октомври 2022 г. беше проведена обществена консултация¹. Получени бяха общо 204 валидни отговора. Респондентите изразиха подкрепа за действия на равнището на ЕС с цел предоставяне на цифрови данни, съхранявани от частния сектор, за изготвяне на европейска официална статистика, тъй като 83 % от респондентите смятат, че това е от много голямо или голямо значение. 11 % от респондентите смятат, че официалната европейска статистика реагира в достатъчна степен на възникващото търсене от страна на ползвателите, включително по време на извънредни ситуации и кризи, докато 72 % смятат, че тя реагира в известна степен, но не достатъчно. Що се отнася до целите, за които по-лесното и по-систематично споделяне на данни между статистическите органи би било полезно в рамките на Европейската статистическа система, 72 % от респондентите смятат, че е полезно да се намали тежестта върху респондентите и да се даде възможност за повторно използване на вече събрани данни. И накрая, 85 % от респондентите са съгласни или напълно съгласни, че статистическите органи следва да предоставят професионални съвети на организациите в тяхната екосистема по въпроси, свързани с данните и с обработването на данни, като качество, повторно използване на данни, интелектуална собственост, поверителност, сигурност и метаданни.

Мненията на заинтересованите страни бяха събрани и чрез „Проучване в подкрепа на оценката на въздействието за преразглеждането на Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика“, което се основаваше на материали като интервюта със заинтересованите страни, проведени между октомври и ноември 2022 г., онлайн проучване (проведено от 5 октомври до 7 ноември 2022 г.) и онлайн семинар на заинтересованите страни, проведен на 8 ноември 2022 г.

В заключение, ползвателите и изготвящите европейска статистика изразиха подкрепа за преразглеждането на Регламент (ЕО) № 223/2009 в съответствие с настоящото

¹ Вж. подробностите в „Споделете мнението си!“.

предложение, въпреки че изготвящите статистика (т.е. партньорите от ЕСС) отбелязаха последиците за бюджета. Обществеността също изрази подкрепа предвид значителните ползи за обществото, но тъй като данните от частния сектор, които ще се използват повторно за целите на европейската статистика, могат до известна степен да бъдат лични данни, те поискаха строги гаранции за поверителност, въпреки че признаха, че ЕСС вече предоставя много солидни гаранции по отношение на поверителността.

Предприятията, в ролята си на държатели на данни, могат да понесат разходи и в този смисъл те смятат, че е важно да се зачитат техните интереси. Те обаче са отворени за предпочитания вариант, при условие че може да бъде намерено справедливо решение на въпроса за компенсирание на разходите. Възможното намаляване на тежестта върху предприятията и домакинствата чрез замяна на проучванията с използването на нови източници на данни се оценява от всички.

И накрая, от години ЕСС многократно призовава въпросът за достъпа до частно държани данни за статистически цели да бъде разгледан на европейско равнище. Началото на това бе поставено с документа на ЕСС от ноември 2017 г. за изразяване на позиция относно достъпа до частно държани данни, които са от обществен интерес², а наскоро и с документа на ЕСС за изразяване на позиция относно бъдещото предложение за Законодателен акт за данните³.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Предложението беше подкрепено от няколко документа, проучвания, препоръки, конференции и други експертни становища, включително:

— доклад на експертната група за улесняване на използването на нови източници на данни за официалната статистика: „Овластяване на обществото чрез повторно използване на държани от частни лица данни за целите на официалната статистика — европейски подход“⁴,

— проучване в подкрепа на оценката на въздействието за преразглеждането на Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика,

— среща на високо равнище, организирана от френското председателство в Лион на 7—8 април 2022 г., на тема „Да направим Европейската статистическа система пригодна за бъдещето“,

— среща на председателите и генералните директори на НСИ от ЕСС в Люксембург на 18 май 2022 г. за допълнително обсъждане на две конкретни теми: устойчив достъп до частно държани данни и споделяне на данни в ЕСС за изготвяне на европейска статистика.

- **Оценка на въздействието**

Предложението се придружава от оценка на въздействието, която беше представена на Комитета за регулаторен контрол (КРК) към Европейската комисия на 14 декември 2022 г. и 6 март 2023 г. На 27 март 2023 г. КРК издаде положително становище с резерви. В допълнение към динамичния базов вариант на политиката (ВПО), при който

² Документ на Европейската статистическа система за изразяване на позиция относно достъпа до частно държани данни, които са от обществен интерес, ноември 2017 г.

³ Документ на Европейската статистическа система (ЕСС) за изразяване на позиция относно бъдещия Законодателен акт за данните, юни 2021 г.

⁴ Окончателен доклад на експертната група „Овластяване на обществото чрез повторно използване на частно държани данни за целите на официалната статистика — европейски подход“, издание от 2022 г.

се взема предвид по-обширната европейска стратегия за данните и който не води до преразглеждане на Регламент (ЕО) № 223/2009, бяха оценени два други законодателни варианта: (ВП1), с който се въвеждат законодателни мерки с нисък интензитет; и вариант (ВП2), с който се въвеждат по-задълбочени законодателни мерки, налагащи задължения на държателите на данни и на националните статистически органи на държавите членки. За всеки вариант на политиката бяха определени няколко конкретни мерки на политиката.

Сравнителната оценка на трите варианта на политиката показва, че базовият вариант (ВП0) води до най-малко желания резултат по отношение на ефективността, ефикасността и последователността, а първият вариант на политиката (ВП1) е най-желаният, като вторият вариант на политиката е по средата. Това важи за всяка от специфичните цели. ВП1 е по-малко ефективен, но по-ефикасен и по-последователен от ВП2. Освен това той е и по-осъществим и по-подкрепян от заинтересованите страни. Това ясно насочва към избора на ВП1 като предпочитан вариант.

Предпочитаният вариант обхваща мерки, чрез които:

- i) ще се осигури устойчиво и справедливо използване на цифрови източници на данни за европейската статистика чрез създаване на механизъм, по силата на който от частните държатели на данни може да се изисква задължително да позволяват повторното използване на държаните от тях данни за целите на разработването и изготвянето на такава статистика;
- ii) ще се даде възможност за започване на статистически действия, провеждани пряко на равнището на ЕС, в отговор на кризи и извънредни обстоятелства;
- iii) ще се предостави мандат за споделяне на данни между партньорите от ЕСС за статистически цели, когато това е уместно и обосновано;
- iv) ще се позволи Комисията (Евростат) да споделя данни с НСИ чрез сигурна инфраструктура; и
- v) ще се даде възможност на НСИ да поемат управлението на данните в съответните си екосистеми от данни, с което ще се повишават оперативната съвместимост и стандартизацията на данните.

• Основни права

При оценката на въздействието не бяха установени потенциални преки въздействия върху основните права. Единственото основно право, което може да бъде непряко застрашено, е защитата на личните данни при насърчаване на споделянето на данни и засилване на координацията в рамките на ЕСС. Засиленото споделяне на данни обаче ще бъде организирано при стриктно спазване на статистическата поверителност и защитата на личните данни. Всяко обработване на лични данни в съответствие с настоящия регламент ще бъде съобразено с всички условия и правила, предвидени в законодателството за защита на данните, като например Регламент (ЕС) 2016/679⁵ и Регламент (ЕС) 2018/1725⁶.

⁵ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

⁶ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за наблюдение, оценка и докладване**

Очаква се предложеният регламент да бъде приет от Европейския парламент и от Съвета през 2024 г., като мерките за изпълнение на Комисията ще бъдат приети скоро след това. Регламентът ще се прилага пряко във всички държави — членки на ЕС, без да е необходим план за изпълнение.

В съответствие с оценката на въздействието изпълнението на приетия регламент ще подлежи на редовен мониторинг и оценка. Оценката на въздействието съдържа и механизми за мониторинг, включително предложения какви показатели да се използват.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Въвеждане на нови ключови определения или адаптиране на съществуващите (предложение за изменение на член 3)

Предлага се да се въведе ново определение за „статистически данни от различни източници“, за да се отрази фактът, че европейската статистика може да бъдат съставяна с помощта на комбинация от различни източници на данни. Това ще даде възможност на статистическите органи да търсят най-подходящата и най-ефективната от гледна точка на разходите комбинация от първични източници на данни с цел разработване и изготвяне на различни европейски официални статистики.

За да се отразят по-добре реалностите на цифровата ера, в която функционира ЕСС, се предлага също така да се въведат нови определения за „данни“, „метаданни“, „държатели на данни“, „споделяне на данни“ и „източник на данни“. Съществуващото определение за „статистически цели“ също трябва да бъде адаптирано, така че изследователските дейности, извършвани от статистическите органи, или създаването на рамки за извадки изрично да станат част от тези статистически цели.

Увеличаване на капацитета на ЕСС за бърза, колективна и координирана реакция при неотложни нужди от данни по време на кризи (предложение за нов член 16а)

Като цяло изискванията за по-подробна и по-актуална официална статистика, често близка до реалното време, се увеличават, но способността да се отговори на тези изисквания е особено важна по време на криза, каквато наскоро имаше при пандемията от COVID-19 и енергийната криза, предизвикана от руската военна агресия срещу Украйна. В рамките на обичайния цикъл на планиране създаването на нова статистика обикновено обхваща няколко години, но ако търсенето е неотложно и важно, е необходимо ускорено решение с подходящи гаранции за всички партньори и за качеството и хармонизацията на получената статистическа информация. ЕСС трябва да може да реагира по-бързо или да въвежда активно иновации, за да отговори с европейски статистически данни при такива извънредни и непланирани политически искания, които не могат да бъдат изпълнени в рамките на 7-годишния график за програмиране на Европейската статистическа програма. Следователно възможността Комисията да приема конкретни действия за изпълнение на Европейската

отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

статистическа програма в съответствие с член 14, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 223/2009, не е достатъчна.

Поради това се предлага нова разпоредба, която предвижда възможни статистически действия на европейско равнище за реагиране на неотложни нужди от информация, възникващи по време на криза и вследствие на механизми за извънредни ситуации, които механизми са задействани в съответствие с процедурите, установени от правото на Съюза.

В такива ситуации Комисията (Евростат) следва да разгледа временни статистически действия, които да бъдат започнати и проведени на европейско равнище, в тясно сътрудничество с Комитета на ЕСС. Ползата за политическите заинтересовани страни и създателите на политики от подобна засилена способност за незабавна реакция в рамките на ЕСС би била получаването на достатъчно актуални статистически продукти и информация, които са сравними във всички държави — членки на ЕС.

Тези статистически действия могат да се състоят в изготвянето на статистическа информация, като се използват нови временни събирания на данни или в предлагането на допълнителна информация въз основа на съществуващите данни. Действията могат да включват и разработване на нови методологии и други координирани мерки, насочени към осигуряване на приемственост, съгласуваност и съпоставимост на европейската статистика, предоставяна по време на кризи.

При определяне на необходимостта от статистическо действие Комисията (Евростат) трябва да информира и да се консултира с Комитета на ЕСС по навременен и прозрачен начин. НСИ могат да решат да се присъединят към статистическите действия и да участват в тях. Комисията следва също така да бъде оправомощена да приема актове за изпълнение, в които се определят съответните срокове, честота и изисквания за качество на тези статистически действия.

Също така това може да се използва паралелно с вече съществуващите инструменти на ЕС за реакция при кризи с цел осигуряване на актуални и подходящи статистически данни за вземането на основани на доказателства решения в рамките на тези инструменти.

Засилване на навременния достъп до административни данни за целите на европейската статистика (предложение за изменение на член 17а)

Предлага се да се засили изискването националните публични органи, отговарящи за източниците на административни данни, които са от значение за разработването, изготвянето и разпространението на европейската статистика, да позволяват на НСИ и други национални органи⁷ безплатен достъп, повторно използване и интегриране на административни данни навременно и с честота, достатъчни за изготвянето и предоставянето на статистически данни на Комисията (Евростат) в сроковете и в съответствие с изискванията за качество, определени в законодателството в областта на статистиката.

Освен това се въвежда уточнение и пояснение, че на Комисията (Евростат) се разрешава при поискване навременен достъп и повторно използване на съответните данни и метаданни от базите данни и системите за оперативна съвместимост, поддържани от органите и агенциите на Съюза, когато това е необходимо за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика. За тази

⁷ В съответствие с член 4 от Регламент (ЕО) № 223/2009 други национални органи, заедно с НСИ и Евростат, участват в партньорството — ЕСС.

цел Комисията (Евростат) си сътрудничи със съответните органи и агенции на Съюза с цел определяне на персонализираните данни и метаданни, които се изискват, оперативните условия за повторно използване на данните и необходимите физически и логически гаранции.

Осигуряване на устойчив достъп до частно държани данни, които се появяват като вторичен продукт на цифровите услуги и на интернет на предметите, за целите на европейската статистика (предложение за нови членове 17б, 17в, 17г и 17д)

В новите членове 17б, 17в, 17г и 17д в глава III „Изготвяне на европейска статистика“ се предлага да се въведе задължение за частните държатели на данни да предоставят при поискване данни на НСИ или на Комисията (Евростат) при определени условия. Предложеният механизъм представлява пропорционална, ограничена и предвидима рамка на европейско равнище, която е ефективна при предоставянето на тези данни с цел изготвяне на европейска статистика и същевременно обезпечава правна сигурност и свежда до минимум тежестта върху предприятията като респонденти. Този механизъм обаче не засяга задълженията за докладване, които имат статистическите респонденти съгласно секторното законодателство, нито задължението на държателите на данни да предоставят данни въз основа на извънредна необходимост, предвидено в Законодателния акт за данните⁸.

В предложението се предвижда двуетапна процедура за обосновка, при която необходимостта от достъп до нов източник на данни ще трябва да бъде установена първо на ниво годишна работна програма за европейската статистика. Обосновката в годишната работна програма ще бъде предварително условие за втория етап, когато НСИ или Комисията (Евростат) на практика ще отправят отделни искания към частни държатели на данни да предоставят някои данни за съставянето на определени статистики (в рамките на обосновката на първия етап). Такива искания ще трябва да бъдат съизмерими със статистическите нужди, в тях трябва да се посочва ясно целта на искането и да се зачитат интересите на частния държател на данни, от когото се иска да предостави данните.

Въпреки че НСИ ще бъдат основните точки, през които ще се осъществява достъп до частно държани данни, когато това е необходимо с цел съставяне на европейска статистика, в някои случаи Комисията (Евростат) може да е в по-добра позиция да бъде първата точка за достъп до данни от предприятията. Това важи с особена сила за областите, в които подходът за събиране на данни в рамките на ЕСС би могъл да бъде по-ефективен, например когато данните се съхраняват от дружества, работещи в целия Съюз. Освен това предложението има за цел да установи задължение за сътрудничество и взаимопомощ между НСИ, за да се избегнат прекомерни искания към частните държатели на данни и да се гарантира подход за свеждане на данните до минимум.

На Комисията следва да бъде предоставено правомощието да определя чрез актове за изпълнение реда и условията за предоставяне на данни, като например формата на данните, изискванията за метаданните, общ образец, който да се използва при подаване на искане, или действителния начин за достъп до данните, като задължението за предоставяне на данни ясно обхваща различни възможности, включително предаване на данни, използване на защитена изчислителна рамка на трета страна или изпращане на алгоритъм до частния държател на данни.

⁸ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно хармонизирани правила за справедлив достъп до данни и тяхното използване (Законодателен акт за данните) (COM/2022/68 final).

Разпоредбите определят задълженията на НСИ и на Комисията (Евростат) при повторното използване на данни, предоставени за разработването и изготвянето на европейска статистика. По-специално НСИ и Комисията (Евростат) следва да използват тези данни изключително за статистически цели в съответствие с принципите на статистическата поверителност и разходната ефективност и не може да ги предоставят на трети страни, освен ако държателят на данните е дал съгласие. Освен това НСИ и Комисията (Евростат) предприемат подходящи мерки за защита на статистическата поверителност и търговските тайни, както и за запазване на други законни съображения на частните държатели на данни, включително разходите и усилията, необходими за предоставяне на данните. Комисията (Евростат) публикува описание на основните категории разходи, свързани с обработването на данни, за които разходи може да бъде предоставена компенсация на държателя на данни, както и методологията за изчисляване на тези разходи.

Насърчаване на споделянето на данни в рамките на ЕСС (предложение за нов член 17е)

Предлага се в настоящата глава III „Изготвяне на европейска статистика“ да се въведат нови разпоредби относно споделянето на данни между отделните НСИ и между НСИ и Комисията (Евростат), изключително за целите на разработването и изготвянето на европейска статистика, както и за подобряване на нейното качество, когато това е целесъобразно и необходимо. Такива са например случаите, когато се наблюдават трансгранични явления, които не могат да бъдат измерени като сбор от национални оценки.

Споделянето на данни се разглежда като начин за увеличаване на достъпа до източниците на данни в рамките на ЕСС както за целите на разработването и изготвянето на статистика, така и за целите на анализа на данните. НСИ и Комисията (Евростат), които участват в споделянето на данни в рамките на ЕСС, осигуряват всички необходими гаранции по отношение на физическата и логическата защита на поверителността на данните. Споделянето на данни следва да бъде улеснено чрез използването на сигурна инфраструктура, която гарантира техническата цялост и поверителността на обработването на данните.

Когато съответните данни са поверителни данни по смисъла на член 3 от настоящия регламент или лични данни съгласно регламенти (ЕС) 2016/679 и (ЕС) 2018/1725, споделянето на тези данни се разрешава и може да се извършва доброволно въз основа на технологии за подобряване на неприкосновеността на личния живот.

Разработване на европейска статистика (предложение за нова глава IIIа „Разработване на европейска статистика“ с нов член 17ж)

С предложението се въвежда нова глава IIIа „Разработване на европейска статистика“, в която се разглежда въпросът за статистиката, която е в процес на разработване, наричана понякога „експериментална статистика“. Целта е да се създаде рамка, в която европейската статистика да се разработва в конкретни области като част от колективните усилия на ЕСС, като по този начин постепенно се интегрират новите технологии и информация. Комисията (Евростат) може да започне в тясно сътрудничество с Комитета на ЕСС разработването на нови статистически продукти и информация по координиран начин за цялата ЕСС.

Разпространение на европейска статистика (предложение за нов параграф 4 в член 18)

Предлага се да се използва фактът, че понякога държавите членки публикуват европейска статистика на национално равнище преди крайните срокове за предаване, определени в съответното секторно законодателство. След като тези данни бъдат

публикувани, Комисията (Евростат) следва да може да ги разпространява веднага след това и по този начин да допринася за по-висока степен на актуалност на европейско равнище, при условие че са спазени съответните определения и класификации.

Повторно използване на публично достъпни данни (предложение за изменен член 25)

За да се осигури по-ефективно използване на публично достъпните данни, се предлага да се измени текстът на член 25.

Нови функции на НСИ в националните рамки за управление на данните (предложение за нов член 26а)

Предлага се също така, в съответствие с принципа на субсидиарност, НСИ да могат да поемат на национално равнище функции в националните рамки за управление на данните, включително предвидените в Акта за управление на данните, с цел насърчаване на интеграцията и оперативната съвместимост на данните, описанието на метаданните, осигуряването на качеството и определянето на стандарти, както и установяването на нови източници на данни, които да се използват за статистиката, намираща се в процес на разработване. Тези функции трябва да се изпълняват в съответствие със статистическите принципи, установени в настоящия регламент.

Клауза за оценка и преглед (предложение за нов член 27а)

В съответствие със споразумението за по-добро законотворчество между Европейския парламент, Съвета и Комисията се предлага да се въведе клауза за преглед.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 338, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета⁹ е правната рамка на равнището на Съюза за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика.
- (2) Регламент (ЕО) № 223/2009 беше изменен през 2015 г., за да се засили допълнително управлението на Европейската статистическа система (ЕСС), по-специално нейната професионална независимост, и оттогава засиленото управление доказва своята ефективност.
- (3) Цифровата трансформация доведе до коренно различни реалности и създаде нова среда с нови нужди за европейската статистика. Освен това неотдашната криза, свързана с COVID-19, и енергийната криза, предизвикана от руската военна агресия срещу Украйна, засилиха изискванията и очакванията за по-актуална, по-честа и по-подробна европейска статистика, необходима за информирането на ЕС при вземането на решения и за осигуряване на възможно най-добрата реакция на Съюза при кризи.
- (4) За да се отговори на нарастващите очаквания за по-актуална, по-честа и по-подробна европейска статистика, както и за по-бърза и по-координирана реакция на ЕСС на неотложните статистически нужди по време на криза, е необходимо Регламент (ЕО) № 223/2009 да се измени. Целта на настоящия регламент е да се гарантира, че европейската статистика ще продължи да бъде актуална, като се вземат предвид променящите се и все по-комплексни нужди на ползвателите,

⁹ Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г. относно европейската статистика и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1101/2008 на Европейския парламент и на Съвета за предоставянето на поверителна статистическа информация на Статистическата служба на Европейските общности, на Регламент (ЕО) № 322/97 на Съвета относно статистиката на Общността и на Решение 89/382/ЕИО, Евратом на Съвета за създаване на Статистически програмен комитет на Европейските общности (ОВ L 87, 31.3.2009 г., стр. 164).

по-специално чрез използване на пълния потенциал на цифровите източници на данни и цифровите технологии, като се даде възможност за повторното им използване за целите на европейската статистика, като се направи ЕСС по-гъвкава и по-способна да реагира ефективно и бързо на кризи, както и като се насърчава споделянето на данни и се засилва координацията между партньорите на ЕСС.

- (5) За да се отразят съвременните реалности и цифровата ера, в която функционира ЕСС, в Регламент (ЕО) № 223/2009 следва да се въведат нови или актуализирани определения за изясняване на понятията „данни“, „метаданни“, „държатели на данни“, „повторно използване на данни“, „споделяне на данни“, „източник на данни“, „статистика от различни източници“, „използване за статистически цели“ и „криза“.
- (6) Неотдавнашната пандемия от COVID-19 показва, че актуалната, надеждна и съпоставима европейска статистика е от жизненоважно значение за ефективността на реакцията на публичните органи при извънредни ситуации. Поради това на ЕСС следва да се даде възможност за бързо започване на координирани действия, ако възникнат неотложни нужди от данни и статистика извън рамките на редовното планиране, особено по време на криза. В такава ситуация държателят на данни следва при поискване да предостави данни на даден национален статистически институт (НСИ) или на Комисията (Евростат), които доказват извънредната необходимост от използване на исканите данни в съответствие с правилата, установени в Законодателния акт за данните¹⁰.
- (7) Достъпът и повторното използване на нови източници на данни, които се появяват като вторични продукти на цифровите услуги и на интернет на предметите, стават жизненоважни за изготвянето на актуална, достатъчно честа и достатъчно подробна европейска статистика по по-ефективен и по-икономичен начин. Ето защо за разработването и изготвянето на европейската официална статистика по устойчив начин и в съответствие със справедливи, ясни и предвидими правила следва да се осигури достъп до нови източници на данни като цяло, и по-специално до частно държани данни.
- (8) Достъпът до нови източници на данни, включително по-специално до частно държани данни, е отдавнашно искане на ЕСС, както е видно от документа на ЕСС от ноември 2017 г. за изразяване на позиция относно достъпа до частно държани данни, които са от обществен интерес, и документа на ЕСС от юни 2021 г. за изразяване на позиция относно бъдещото предложение за Законодателен акт за данните.
- (9) Повторното използване на частно държани данни и на други нови източници на данни следва да подлежи на строги правни, технически и процедурни предпазни мерки и гаранции, включително прилагане на високо ниво на сигурност, поверителност и зачитане на неприкосновеността на личния живот, както вече е залегнало в Регламент (ЕО) № 223/2009. Възможността за искане на достъп до частно държани данни следва да бъде ограничена само до националните статистически институти (НСИ), действащи самостоятелно или от името на друг национален орган на ЕСС, и до Комисията (Евростат) и като предварително условие следва да бъде установена в годишна работна програма и да бъде

¹⁰ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно хармонизирани правила за справедлив достъп до данни и тяхното използване (Законодателен акт за данните) (COM/2022/68 final).

ограничена до случаите, когато, от една страна, исканите данни са необходими за разработването и изготвянето на европейска статистика и от друга страна, данните не могат да бъдат лесно получени по друг начин или повторното им използване би довело до значително намаляване на тежестта върху респондентите — държатели на данни и други предприятия.

- (10) Исканията за данни, които отправят НСИ или Комисията (Евростат), следва да бъдат прозрачни и пропорционални по отношение на техния обхват и ниво на подробност. В тази връзка е необходимо да се уточни и обясни целта на искането, предназначението на исканите данни, честотата и сроковете, в които данните следва да бъдат предоставяни, както и оперативните договорености за предоставянето им.
- (11) С исканията за данни НСИ или Комисията (Евростат) следва да покани държателя на данните за провеждане на диалог за уточняване на конкретните параметри на исканията за данни, договореностите, мерките за компенсирание на евентуалните разходи, направени за предоставянето на данните, както и всички организационни и технически мерки за защита на поверителността на данните и търговските тайни, с оглед сключване на споразумение по тези аспекти. Ако в срок от три месеца не бъде сключено споразумение, НСИ или Комисията следва да има възможност да приеме решение, с което да задължи частния държател на данни да предостави данните. Ако държателят на данни умишлено или поради небрежност не предаде исканите данни в определения срок или предаде неверни, непълни или подвеждащи данни, НСИ или Комисията следва да има възможност да приеме санкции, които следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи, като се вземат предвид естеството, тежестта, повторемостта и продължителността на нарушението, с оглед на преследвания обществен интерес. Санкциите, приети от НСИ, следва да бъдат равностойни на санкциите за нарушения на подобни национални правила. Всички решения, взети от Комисията съгласно настоящия регламент, подлежат на контрол от Съда на Европейския съюз в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз. Съдът на Европейския съюз следва да разполага с пълна юрисдикция да правораздава във връзка с глобите, приети от Комисията, в съответствие с член 261 от Договора за функционирането на Европейския съюз.
- (12) Следва да се насърчава и по-нататъшното интегриране на статистиката и геопространствената информация, за да се даде възможност за по-ефективно използване на ресурсите и по-добро интегриране на данните от страна на различни публични организации, както и за създаване на нови статистически продукти, като например пространствен анализ, визуализация и разпространение на данни. Те ще подпомогнат вземането на решения и наблюдението на целите на политиката както на равнището на Съюза, така и на национално равнище.
- (13) Необходимо е да се гарантира, че националните публични органи, отговарящи за източниците на административни данни, които са от значение за разработването, изготвянето и разпространението на европейската статистика, позволяват на националните статистически органи безплатен достъп, повторно използване и интегриране на тези данни навременно и с достатъчна честота за изготвянето и предаването на статистически данни на Комисията (Евростат) в сроковете и в съответствие с изискванията за качество, определени в законодателството на Съюза в областта на статистиката.

- (14) Когато дейностите, които трябва да бъдат извършени в съответствие с настоящия регламент, включват обработване на лични данни, това обработване следва да е в съответствие с приложимото законодателство на ЕС в областта на защитата на личните данни, а именно Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета¹¹ и Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета¹². В съответствие с принципа за свеждане на данните до минимум, изложен в посочените регламенти, данните, предоставени по силата на настоящия регламент, обикновено следва да бъдат агрегирани до такава степен, че физическите лица да не могат да бъдат идентифицирани.
- (15) Обработването на лични данни за целите на официалната статистика от националните статистически органи, за което се счита, че е в обществен интерес, следва да бъде обхванато от дерогации и да подлежи на подходящи гаранции в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679. Например по-нататъшното обработване на лични данни за статистически цели следва да не се счита за несъвместимо с първоначалните цели, за които те са били събрани. В този контекст конкретните гаранции, които следва да се прилагат, когато споделянето на данни съгласно настоящия регламент изисква обработване на лични данни, включват принципите на ограничение на целите, свеждане на данните до минимум, ограничение на съхранението, както и на цялостност и поверителност, както е посочено в Регламент (ЕС) 2016/679. В тази връзка начинът за споделяне на данни следва да бъде използването на технологии за подобряване на неприкосновеността на личния живот, които са специално разработени за прилагане на тези принципи.
- (16) За да бъдем в челните редици на постепенното интегриране на новите технологии и новата информация, с което се гарантира, че европейската статистика продължава да бъде актуална, следва да се установят правила, съгласно които, като част от колективните усилия на ЕСС, да се разработват статистически данни в конкретни области с цел те да бъдат включени в редовното изготвяне на европейска статистика. Въпреки че може да не отговарят непременно на всички критерии за качество, определени в член 12, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 223/2009, тези статистически данни следва да се разглеждат като европейска статистика.
- (17) Като се стремят към непрекъснати иновации и разработване на нови статистически продукти, националните статистически органи следва да отчитат в максимална степен нуждите на ползвателите, изразени по-специално от националните съвети на ползвателите на статистически данни. На равнището на Съюза Европейският статистически консултативен комитет (ЕСКК), създаден с Решение № 234/2008/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹³ като основен

¹¹ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

¹² Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

¹³ Решение № 234/2008/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2008 г. за създаване на Европейски статистически консултативен комитет и за отмяна на Решение 91/116/ЕИО на Съвета (ОВ L 73, 15.3.2008 г., стр. 13).

съюзен орган, представляващ ползвателите, респондентите и изготвящите европейска статистика, следва да бъде информиран от Комисията за начина, по който тя е взела предвид становищата на ЕСКК, особено по отношение на разработването на нова европейска статистика.

- (18) Статистическите органи следва също така да поощряват — както на национално, така и на европейско равнище — силно, структурирано и устойчиво интердисциплинарно сътрудничество с академичните и научноизследователските институции, особено при разработването на нова статистика, при изпитването на нови методи и технологии и при насърчаването на иновациите и експериментите.
- (19) Като се има предвид доверието, което се оказва на НСИ, и високото ниво на техническия им опит в управлението на данни, качеството на данните и защитата на данните, държавите членки следва да бъдат насърчавани, в съответствие с принципа на субсидиарност, да възлагат на НСИ определени функции в националните рамки за управление на данните, включително предвидените в Акта за управление на данните, с цел насърчаване на интеграцията и оперативната съвместимост на данните, описанието на метаданните, осигуряването на качеството и определянето на стандарти. Във връзка с това участието на НСИ в първоначалното проектиране, последващото разработване и прекратяването на административните записи следва да се припомни и да се засили, когато е целесъобразно, с оглед да се гарантира, наред с другото, съгласуваност и качество на данните и да се сведе до минимум тежестта на докладването.
- (20) Данните, които са законно достъпни за обществеността, следва да не се считат за поверителни, когато се използват за статистически цели.
- (21) В интерес на по-голямата актуалност на равнището на Съюза, на Комисията (Евростат) следва да бъде разрешено да разпространява европейската статистика на държавите членки веднага след като тя бъде публикувана на национално равнище, дори ако това е направено преди крайните срокове за предоставяне на статистиката, които са определени в съответното секторно законодателство на Съюза.
- (22) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно изменението на правната рамка за разработване, изготвяне и разпространение на европейска статистика, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради причини, свързани със съгласуваността и съпоставимостта, може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки за постигането на тази цел в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (23) За да се гарантират еднакви условия за изпълнението на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия по отношение на временните статистически действия, които трябва да бъдат предприети, включително съответните срокове, честота и изисквания за качество, от общите технически договорености за предоставяне на НСИ и на Комисията (Евростат) на достъп до частно държани данни и на техническите аспекти на споделянето на данни между статистическите органи. Тези

правомоцията следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета¹⁴.

- (24) В съответствие с член 42, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета¹⁵ беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който издаде становище на [xxx].
- (25) Проведена бе консултация с Комитета на Европейската статистическа система (ЕСС),

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменения на Регламент (ЕО) № 223/2009

Регламент (ЕО) № 223/2009 се изменя, както следва:

(1) Член 3 се изменя, както следва:

а) вмъкват се следните точки 4а, 4б, 4в, 4г и 4д:

„4а. „данни“ означава всяко цифрово или нецифрово представяне на актове, факти и информация;

4б. „метаданни“ означава всякакви данни, които определят и описват други данни и процеси или се използват по този начин;

4в. „държател на данни“ означава юридическо или физическо лице, което има правото, в съответствие с приложимите правни разпоредби на Съюза или националните правни разпоредби, с които се прилага правото на Съюза, или способността да предоставя определени данни;

4г. „повторно използване на данни“ означава използването от националните статистически органи и Комисията (Евростат) на данни, държани и предоставени от държателите на данни, за разработването, изготвянето и разпространението на европейска статистика;

4д. „споделяне на данни“ означава предоставянето на данни или разрешаването на повторно използване на данни от един статистически орган на друг статистически орган с цел съвместно или индивидуално използване на тези данни за статистически цели;“;

б) вмъкват се следните точки 5а, 5б и 5в:

„5а. „източник на данни“ означава източник, предоставящ данни, които сами по себе си или в комбинация с данни от други източници са от значение за разработването и изготвянето на статистически данни, включително проучвания, преброявания, административни записи или данни, предоставени от държателите на данни при поискване;

¹⁴ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

¹⁵ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

5б. „достъп до данни“ означава обработване от национален статистически институт или от Комисията (Евростат) на данни, предоставени от частен държател на данни, в съответствие със специфични технически, правни или организационни изисквания, без непременно да се изисква предаването или изтеглянето на тези данни;

5в. „статистически данни от различни източници“ означава статистически данни, разработени или изготвени въз основа на различни източници на данни, включително с помощта на техники за моделиране;“;

в) точка 8 се заменя със следното:

„8. „използване за статистически цели“ означава използване изключително за целите на разработването и изготвянето на статистически резултати и анализи, включително за свързаните с тях изследователски и научни дейности или за създаване на рамки за извадки;“;

г) вмъква се следната точка 8а:

„8а. „криза“ означава ситуация с широкообхватно въздействие или политическа значимост, която поражда незабавно и непредвидено търсене на европейска статистика;“

(2) Вмъква се следният член 16а:

*„Член 16а
Статистическа реакция при криза*

1. Комисията (Евростат) разглежда временни статистически действия и ги предприема по целесъобразност, при спазване на процедурите, предвидени в настоящия член, когато са изпълнени едновременно следните две условия:

а) необходимо е да се отговори на неотложните нужди от информация, които възникват в резултат на криза и вследствие на съществуващи или бъдещи механизми за извънредни ситуации, които механизми са задействани в съответствие с правните актове на Съюза, като например:

- i) временната закрила съгласно Директива 2001/55/ЕО на Съвета¹⁶;
- ii) Механизма за гражданска защита на Съюза съгласно Решение 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹⁷;
- iii) спешната подкрепа съгласно Регламент (ЕС) 2016/369¹⁸ на Съвета;
- iv) рамката за извънредни ситуации съгласно Регламент (ЕС) 2022/2372¹⁹ на Съвета;

¹⁶ Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием (ОВ L 212, 7.8.2001 г., стр. 12).

¹⁷ Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Механизъм за гражданска защита на Съюза (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 924).

¹⁸ Регламент (ЕС) 2016/369 на Съвета от 15 март 2016 г. относно предоставянето на спешна подкрепа в рамките на Съюза (ОВ L 70, 16.3.2016 г., стр. 1).

¹⁹ Регламент (ЕС) 2022/2372 на Съвета от 24 октомври 2022 г. относно рамка от мерки за гарантиране на доставките на медицински мерки за противодействие от значение при криза в случай на извънредна ситуация в областта на общественото здраве на равнището на Съюза (ОВ L 314, 6.12.2022 г., стр. 64).

v) механизма за корекция на пазара съгласно Регламент (ЕС) 2022/2578²⁰ на Съвета;

vi) режима на извънредна ситуация съгласно Регламент (ЕС) xx/xx на Европейския парламент и на Съвета (*предстои да бъде приет*²¹);

б) тези неотложни нужди от информация не могат да бъдат задоволени в рамките на Европейската статистическа програма.

2. Временните статистически действия, посочени в параграф 1, се извършват от Комисията (Евростат) на равнището на Съюза и може да включват:

а) изготвяне на европейска статистика въз основа на нови събирания на данни;

б) предоставяне на нови статистически показатели и информация въз основа на съществуващи данни;

в) разработване на хармонизирани статистически методологии и свързани с тях методологически насоки, за да се гарантира, че статистическите данни в държавите членки са съпоставими и съгласувани;

г) други координирани действия на равнището на Съюза, които имат за цел да осигурят навременна и подходяща статистическа реакция на конкретната ситуация.

3. Когато оценява необходимостта от временни статистически действия, Комисията (Евростат) незабавно информира и се консултира с Комитета на ЕСС и взема предвид неговите професионални насоки.

4. НСИ могат да решат, поотделно и доброволно, да участват в тези временни статистически действия, но заедно с Комисията (Евростат) гарантират целесъобразността и достатъчния обхват на тези действия на равнището на Съюза. Когато участват във временни статистически действия, НСИ спазват общите изисквания за срокове, честота и качество на националните данни, които трябва да се предоставят на Комисията (Евростат).

5. Комисията може да определи чрез актове за изпълнение временните статистически действия и процедурата за предприемането им, включително съответните срокове, честота и изисквания за качество, които трябва да се прилагат от НСИ, участващи във временното статистическо действие. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 27, параграф 2.

6. Мерките, приети по силата на параграф 5, остават в сила за срок, който не надхвърля 24 месеца.“

(3) В член 17а заглавието се заменя със следното:

„Достъп, повторно използване и интегриране на административни записи с цел разработване и изготвяне на европейска статистика“

(4) В член 17а параграф 1 се заменя със следното:

²⁰ Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета от 22 декември 2022 г. за създаване на механизъм за корекция на пазара с цел защита на гражданите на Съюза и икономиката от прекомерно високи цени (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 45).

²¹ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на инструмент в подкрепа на единния пазар в извънредни ситуации и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета (COM(2022)459 final).

„1. Националните публични органи, отговарящи за източниците на административни данни, които са от значение за разработването, изготвянето и разпространението на европейската статистика, позволяват на НСИ и други национални органи (наричани по-долу за краткост „ДНО“), посочени в член 4, безплатни достъп, повторно използване и интегриране на тези данни и съответните метаданни навременно и с достатъчна честота с цел изготвянето и предаването на статистически данни на Комисията (Евростат) в сроковете и в съответствие с изискванията за качество, определени в законодателството на Съюза в областта на статистиката.“

(5) В член 17а се вмъква следният параграф 2а:

„2а. За целите на настоящия регламент, на Комисията (Евростат) се разрешава при поискване навременен достъп, повторно използване и интегриране на съответните данни и метаданни от базите данни и системите за оперативна съвместимост, поддържани от органите и агенциите на Съюза, без да се засягат актовете на Съюза за създаване на тези бази данни и системи за оперативна съвместимост. За тази цел Комисията (Евростат) си сътрудничи със съответните органи и агенции на Съюза с цел определяне на персонализираните данни и метаданни, които се изискват, оперативните условия за повторно използване на данните и необходимите физически и логически гаранции.“

(6) В член 17а параграф 5 се заменя със следното:

„5. НСИ и притежателите на административни записи установяват необходимите механизми за сътрудничество. Тези механизми също така дават възможност на НСИ да извършват проверки на качеството на данните и да изграждат статистически рамки въз основа на съответните административни записи.“

(7) Вмъкват се следните членове 17б, 17в, 17г, 17д и 17е:

„Член 17б

Задължение на частните държатели на данни да предоставят данни с цел разработване и изготвяне на европейска статистика

1. Без да се засягат задълженията за докладване, установени в законодателството на Съюза в областта на статистиката, нито задължението на държателите на данни да предоставят данни въз основа на извънредна необходимост, предвидено в Законодателния акт за данните, даден НСИ или Комисията (Евростат) може да поиска от частен държател на данни да предостави данни и съответните метаданни с цел разработване и изготвяне на европейска статистика, ако в годишната работна програма са определени следните условия:

а) исканите данни са необходими за разработването и изготвянето на европейска статистика; и

б) данните не могат да бъдат лесно получени по алтернативни начини, като например чрез проучвания или повторно използване на административни записи, или повторното им използване ще доведе до значително намаляване на тежестта върху респондентите — държатели на данни и други предприятия.

2. В качеството си на координатор на националната статистическа система НСИ може да подаде искане за данни до частен държател на данни от името на ДНО,

когато исканите данни са необходими за европейската статистика, разработена и изготвена от този ДНО.

3. НСИ и Комисията (Евростат) си сътрудничат и взаимно се подпомагат, за да избегнат прекомерни искания към частните държатели на данни и да определят кой да подава искания за данни. По-специално искането за данни се подава до частен държател на данни от Комисията (Евростат) със съгласието на НСИ, когато такъв подход е по-ефективен, например в случай на държатели на данни, работещи в целия Съюз.
4. Комисията (Евростат) може, със съгласието на НСИ, да създаде сигурна инфраструктура за улесняване на по-нататъшното споделяне с НСИ на данни, до които е получен достъп в съответствие с параграф 2.
5. Настоящият член не се прилага за малки предприятия и микропредприятия, както са определени в член 2 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията²².

Член 17в

Искания за данни и договорености за предоставяне на данни с цел разработване и изготвяне на европейска статистика

1. Когато изисква данни в съответствие с член 17б, НСИ или Комисията (Евростат):
 - а) уточнява какви данни се изискват;
 - б) доказва статистическата нужда, за която са поискани данните, в съответствие с член 17б, параграф 1;
 - в) определя честотата и крайните срокове, в които данните трябва да бъдат предоставени;
 - г) определя оперативните договорености за предоставяне на данните;
 - д) кани държателя на данните да проведат диалог съгласно параграф 3.
2. Посочените в параграф 1 искания за предоставяне на данни:
 - а) спазват принципа за свеждане на данните до минимум и са пропорционални на статистическата нужда по отношение на нивото на подробност, обема и честотата на данните;
 - б) се отнасят, доколкото е възможно, до нелични данни.
3. След отправяне на искане за предоставяне на данни, посочено в параграф 1, между НСИ или Комисията (Евростат) и съответния държател на данни се провежда диалог за обсъждане на аспекти като нивото на агрегиране на данните, крайния срок и договореностите за предоставяне на данните, мерките за защита на сигурността и поверителността, както и аспектите на компенсирането на евентуалните разходи, с цел сключване на споразумение по тези аспекти.
4. Ако не бъде сключено споразумение в срок от три месеца след уведомяването за искането за данни, посочено в параграф 1, НСИ или Комисията може с решение да изиска от частния държател на данни да предостави данните. Решението

²² Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

трябва да е конкретно, както се изисква съгласно параграф 1, букви а)–г), и да взема предвид въпросите, по които по време на диалога с държателя на данните мненията може да са се сблизили. Решението може да включва и компенсация за частния държател на данни, която не надвишава пределните разходи, свързани с подготовката, която е необходима за предоставянето на данните. Срокът за предоставяне на данните не може да бъде по-кратък от 15 дни. Преди да приеме решението, НСИ или Комисията дава възможност на държателя на данни да бъде изслушан относно мерките, които НСИ или Комисията възнамерява да предприеме. В решението се посочват глобите, предвидени в параграф 6, и средствата за правна защита срещу него.

5. Без да се засягат задълженията за докладване, установени в секторното законодателство на Съюза в областта на статистиката, държателят на данни предоставя съответните данни на НСИ или на Комисията (Евростат) в срока, определен в решението съгласно параграф 4 от настоящия член.
6. Държавите членки и Комисията предприемат подходящи мерки, за да осигурят ефективното изпълнение на решенията, приети в съответствие с параграф 4. Тези мерки могат да включват налагането на глоби, когато частният държател на данни умишлено или по небрежност не предостави данните, поискани с решение, в определения срок или предостави неверни, непълни или подвеждащи данни. При определянето на размера на глобите държавата членка и Комисията вземат предвид естеството, тежестта, продължителността и повторемостта на нарушението.
7. За да се съобрази с параграф 6, Комисията може да приема решения за налагане на глоби с максимален размер 25 000 EUR. В случай на повторно нарушение в рамките на три години, глобата може да достигне 50 000 EUR. Комисията може да издаде насоки за изчисляване на размера на глобата.
8. Комисията може да приеме решение за налагане на глоба в срок от една година след крайния срок за подаване на данни, определен в решението ѝ по параграф 4, когато държателят на данни не е подал никакви данни, или в срок от една година след подаването на неверни, непълни или подвеждащи данни.
Правомощието на Комисията да привежда в изпълнение решения за налагане на глоба, е предмет на давностен срок от пет години. Срокът започва да тече в деня, в който решението стане окончателно.
9. Преди да приемат решение съгласно параграф 6 от настоящия член, държавите членки и Комисията дават възможност на държателя на данни да бъде изслушан относно предварителните констатации и мерките, които държавата членка или Комисията може да възнамерява да предприеме с оглед на предварителните констатации.
10. Комисията определя чрез актове за изпълнение общите технически договорености за предоставяне на данни съгласно настоящия член. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 27, параграф 2.

Член 17г

Контрол на решенията за налагане на глоби, упражняван от Съда на Европейския съюз

В съответствие с член 261 от ДФЕС Съдът на Европейския съюз разполага с пълна юрисдикция за контрол на решенията, с които Комисията е наложила глоби. Той може да отмени, да намали или да увеличи наложената глоба.

Член 17d

Задължения на НСИ и на Комисията (Евростат) при повторното използване на данни, предоставени с цел разработване и изготвяне на европейска статистика

1. НСИ и Комисията (Евростат) използват данните, предоставени в съответствие с член 17б, за разработването и изготвянето на европейска статистика:
 - а) изключително за статистически цели;
 - б) в съответствие с принципите на статистическата поверителност и разходната ефективност; и
 - в) със задължението да не ги споделят с трети страни, освен ако държателят на данните е дал съгласие.
2. НСИ и Комисията (Евростат):
 - а) предприемат подходящи мерки за защита на статистическата поверителност и търговските тайни, както и за запазване на други законни съображения на частните държатели на данни, включително разходите и усилията, необходими за предоставяне на данните;
 - б) прилагат, доколкото обработването на лични данни е необходимо, технически и организационни мерки, които гарантират правата и свободите на субектите на данни.
3. Параграфи 1 и 2 от настоящия член се прилагат за ДНО, който е получил данни след искане, подадено от негово име от НСИ в съответствие с член 17б, параграф 2.
4. Комисията (Евростат) публикува описание на основните категории разходи, свързани с обработването на данни, за които разходи може да бъде предоставена компенсация на държателя на данни, както и методологията за изчисляване на тези разходи.

Член 17e

Споделяне на данни в ЕСС

1. Данните се споделят между отделните НСИ и между НСИ и Комисията (Евростат) изключително за статистически цели и за подобряване на качеството на европейската статистика.
2. Споделянето на данни се извършва по искане на даден НСИ или на Комисията (Евростат), когато това е целесъобразно и необходимо. Споделяне на данни се извършва и когато искането е отправено от НСИ от името на ДНО и данните се използват изключително за статистически цели и за подобряване на качеството на европейската статистика, която разработва и изготвя този ДНО.
3. НСИ и когато е целесъобразно — ДНО, които участват в споделянето на данни в рамките на ЕСС, осигуряват всички необходими гаранции по отношение на физическата и логическата защита на поверителността на данните. Комисията (Евростат) създава сигурна инфраструктура за улесняване на споделянето на

данни. НСИ и когато е целесъобразно — ДНО, могат да използват тази сигурна инфраструктура за споделяне на данни за целите, посочени в параграф 1.

4. Когато съответните данни са поверителни данни по смисъла на член 3 от настоящия регламент или лични данни съгласно определенията в регламенти (ЕС) 2016/679 и (ЕС) 2018/1725, споделянето на тези данни се разрешава и може да се извършва доброволно, ако отговаря на всички долупосочени условия:
 - (а) извършва се въз основа на искане, в което се обосновава необходимостта от споделянето на данни за всеки отделен случай, по-специално по отношение на въпросите за качеството, които трябва да бъдат конкретно разгледани;
 - (б) извършва се въз основа на технологии за подобряване на неприкосновеността на личния живот, които са специално разработени да бъдат в съответствие с регламенти (ЕС) 2016/679 и (ЕС) 2018/1725, като се обръща специално внимание на ограничението на целите, на свеждането на данните до минимум, на ограничението на съхранението, на целостността и поверителността;
 - (в) не засяга глава V от настоящия регламент.
5. Данните, поискани съгласно настоящия член, не се отнасят до въпроси, свързани с националната сигурност, и до въпроси от военен характер.
6. Комисията определя чрез актове за изпълнение техническите аспекти на споделянето на данни между статистическите органи, посочени в настоящия член. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 27, параграф 2.
7. Настоящият член не засяга член 21 от настоящия регламент.“
- (8) Въмква се следната глава IIIa:

„ГЛАВА IIIa

РАЗРАБОТВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКА СТАТИСТИКА

Член 17ж

Статистика, която е в процес на разработване

1. НСИ, ДНО и Комисията (Евростат) се стремят непрекъснато да въвеждат иновации и да разработват нови статистически продукти и информация въз основа на всички налични източници на данни и да използват най-съвременните технологии с цел интегрирането им в редовното изготвяне на европейска статистика.
2. Европейската статистика се разработва в пълно съответствие със статистическите принципи, установени в член 2, параграф 1. Статистиката, която е в процес на разработване, може да не отговаря непременно на всички критерии за качество, посочени в член 12, параграф 1.
3. Комисията (Евростат) разпространява европейската статистика, която е в процес на разработване, със съгласието на НСИ и изрично посочва, че тази статистика е в процес на разработване.

4. Комисията (Евростат) може да започне в тясно сътрудничество с Комитета на ЕСС разработването на нови статистически продукти и информация по координиран начин за цялата ЕСС. Тези статистически продукти и информация се включват в годишната работна програма и се изпълняват чрез отделните статистически действия, посочени в член 14, параграф 1.“

(9) В член 18 се вмъква следният параграф 4:

„4. Комисията (Евростат) може да използва европейска статистика, която е публикувана на национално равнище от държавите членки преди крайните срокове, определени в съответното секторно законодателство, и да разпространява тази статистика преди времето, предвидено в това секторно законодателство, при условие че тя е в съответствие с определенията и класификацията.“

(10) Член 25 се заменя със следното:

*„Член 25
Публично достъпни данни*

Данните, които са законно достъпни за обществеността, не се считат за поверителни, когато се използват за статистически цели.“

(11) Вмъква се следният член 26а:

*„Член 26а
Принос към новите национални рамки за управление на данните*

1. В съответствие с принципа на субсидиарност НСИ могат да поемат на национално равнище функции, както е определено в националните рамки за управление на данните, с цел насърчаване на интеграцията и оперативната съвместимост на данните, описанието на метаданните, осигуряването на качеството и определянето на стандарти, както и други задачи и функции, посочени в Регламент (ЕС) 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета²³, и да определят нови източници на данни, които да се използват за разработването и изготвянето на статистика.

2. Изпълнението на тези функции от НСИ трябва да е съвместимо със статистическите принципи, посочени в член 2, параграф 1.“

(12) Вмъква се следният член 27а:

*„Член 27а
Оценка и преглед*

До [пет години след влизането в сила настоящия регламент за изменение] Комисията извършва оценка на настоящия регламент и представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с основните си констатации. В оценката се разглеждат по-специално:

а) статистическата реакция при криза съгласно член 16а;

²³ Регламент (ЕС) 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно европейска рамка за управление на данните и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (Акт за управление на данните) (ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 1).

- б) задължението на държателите на данни да позволят повторното използване на техните данни за целите на европейската статистика в съответствие с членове 17б, 17в, 17г и 17д;
- в) споделянето на данни в ЕСС съгласно член 17е;
- г) разработването на европейска статистика съгласно глава Ша.“

Член 2

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент

За Съвета

Председател

Председател